

**МЕЖДИННА ОЦЕНКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА
СТАРА ЗАГОРА 2005-2013 Г.**

Юни 2011

Междинна оценка на Общински план за развитие на Община Стара Загора 2005-2013 г

Съдържание

1. Въведение.....	5
2.Методика - описание на използвания при оценката подход и описание на извършените изследвания, както и на източниците на данни и информация	9
3. Основни компоненти на оценката	14
3.1. Преглед на предходни оценки на публичните инвестиции на територията на общината;	14
3.2. Оценка на изпълнението на ОПР:.....	26
3.3. Оценка на стратегията на ОПР:	36
3.4. Оценка на координацията на ОПР :	38
4.Заключения (основни изводи):.....	44
Приложения:	49

Използвани съкращения

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МО	Междинна оценка
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МСП	Малки и средни предприятия
НПО	Неправителствени организации
НСРР	Национална стратегия за регионално развитие
НСИ	Национален статистически институт
ОБ	Общински бюджет
ОП	Оперативни програми
ОПК	Оперативна програма „Конкурентноспособност“
ОПР	Общински план за развитие
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОСР	Областна стратегия за развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РПР	Регионален план за развитие
СКФ	Структурни и Кохезионен фонд

SWOT - анализ	Анализ на силни и слаби страни, възможности и заплахи
УО	Управляващ орган

Община Стара Загора

1. Въведение

Периодът 2007-2013 г. е първата седемгодишна времева рамка, в която в България като страна - членка на Европейския съюз се прилага на национално, регионално и местно ниво европейската политика за регионално развитие. Нейната нормативна основа е Законът за регионално развитие.

Общинският план за развитие представлява стратегически документ за развитие на Община Стара Загора, обхваща периода 2005 - 2013 г. и е разработен на основание чл. 14 от Закона за регионалното развитие. Планът определя стратегията за развитие на общината в посочения период, съдържа средносрочните цели и приоритетите за развитието на общината, както и финансовите ресурси за реализация на проектите за този период.

Съгласно ЗРР (чл. 30, 31) стратегическите планове подлежат на наблюдение и оценка с оглед постигане на ефективност и ефикасност на планирането, програмирането, управлението и ресурсното осигуряване на развитието. Чл. 33 на ЗРР регламентира извършването на междинна оценка не по-късно от 4 години от началото на периода на действие на стратегическите планове, и в частност на Общинския план за развитие. Съгласно чл. 33 ал. 2 на ЗРР Междинната оценка включва:

1. оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
2. оценка на степента на постигане на съответните цели;
3. оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
4. изводи и препоръки за актуализация на съответния документ.

Настоящият доклад е изготвен в изпълнение на договор за услуга, сключен между Община Стара Загора и „Хермес Билдинг“ ЕООД за „Изготвяне на Междинна оценка на Общинския план за развитие на Община Стара Загора ” .

В обхвата на Междинната оценка на ОПР влизат оценка на изпълнението, релевантност на стратегията и капацитет за координация.

Целите на тази оценка са да подпомогне управлението и наблюдението на ОПР. Фокусирана е върху аналитичен преглед и сравнителен анализ на резултатите и въздействието от прилагането на ОПР на Община Стара Загора с оглед отразяване на настъпилите социално-икономически промени на местно, регионално и национално ниво, както и на реформата на кохезионната/регионалната политика на ЕС и първоначалните

ефекти от прилагането на оперативните програми за България с европейско съфинансиране за периода след 2007 г.



През периода след 2007 година настъпват съществени промени в националното и европейското законодателство за регионално и местно развитие, съпътствани от промени в икономическото и социалното развитие на районите и общините, които рефлектират пряко върху общинския план за развитие (ОПР). Новият Закон за регионално развитие (ЗРР) предвижда до 31 август 2009 г. да се актуализират стратегическите и плановите документи за регионално развитие - Национална стратегия за регионално развитие, регионални планове за развитие (РПР), областни стратегии за развитие (ОСР). Промените в документите за стратегическо планиране на регионалното развитие на национално и регионално ниво определят необходимостта от преглед и актуализация на общинския план за развитие, за да се осигури съответствие между документите и се засили общата им стратегическа ориентация.

С актуализацията на областните стратегии за развитие ще бъдат определени актуални стратегически насоки за актуализиране на целите и приоритетите и на общинския план за развитие за периода до 2013 г.

Настъпилите промени налагат предприемане на действия от компетентните органи за актуализация на действащия общински план за развитие, за да се адаптира към промените и се засили неговата ефективност и ефикасност като документ за провеждане на политиката за развитие на общината.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие, организацията и методите прилагани от органите, отговорни за неговото изпълнение, като се използват резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

Орган за наблюдение на общинския план за развитие е Общинският съвет. В процеса на наблюдение на изпълнението на общинския план за развитие се осигурява участието на заинтересованите страни - органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципа за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на ОПР.

Финансовото и техническото осигуряване на дейността по наблюдението на общинския план за развитие се извършва от бюджета на общината.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на ОПР. За резултатите от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработват ежегодно годишни доклади. Годишният доклад за наблюдението на изпълнението на ОПР се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от Общинския съвет по предложение на кмета на общината.

Информацията и данните, свързани с наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие, се въвеждат в Единната информационна система за управление на регионалното развитие.

Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на общинския план за развитие.

Основни изводи и препоръки:

- Общинският план за развитие е ефективен управленски инструмент, чрез който се извършва планирането и изпълнението на приоритетите, които си е поставила Община Стара Загора за периода 2005-2013 г.
- Приоритетите на ОПР са включени в Програмата за управление на Община Стара Загора за срока на мандат 2007-2011 г. По този начин органите на местното самоуправление на Общината се ангажирани с изпълнението на ОПР и съответно с прилагането на политиката за регионално развитие.

Съгласно ЗМСМА Кметът отчита изпълнението на Програмата за управление пред Общински съвет, като по този начин индиректно се отчита и изпълнението на ОПР.

- Първоначалните резултати от изпълнението на ОПР показват съществен напредък на Община Стара Загора в реализиране на Основната цел, залегнала в ОПР. Проектите, по които общината работи, в значителна степен са финансирани с безвъзмездни средства, което свидетелства за умело използване на възможностите, предоставяни от оперативните програми, както и за висока ефективност и ефикасност в изпълнение на целите
- Публичните средства са насочват към решаване на съществени нужди и проблеми на общината.
- ОПР на Община Стара Загора, разработен през 2004 г., се реализира при променени условия. Основните проблеми и нужди на хората от общината се запазват, някои от тях се задълбочават.
- Приоритетите на ОПР са приемливи, актуални към днешна дата и не са загубили своята значимост. Относителната им тежест се запазва.

Визията, целите и първоначалните ефекти от прилагането на оперативните програми за България с европейско съфинансиране за периода след 2007 г., са съотносими с тези на ОСР на Област Стара Загора и на РПР на Югоизточен район. Новата европейската политика за регионално развитие поставя променени цели и предизвикателства, които се реализират и на местно ниво.

• Общинският план за развитие следва да бъде актуализиран в контекста на новите стратегически насоки на ЕС в областта на регионалната политика за периода след 2007 г., включително като се има предвид новата европейска стратегия „Европа 2020“ и Национална концепция за програмиране на развитието през следващия програмен период 2014-2020 г. Оптимизирането на неговата структура и съдържание включва съответствия :

- ✓ новото национално законодателство за регионалното развитие от 2008 г.,
- ✓ актуализираните стратегически документи от по-високо ниво,
- ✓ стратегическото ниво на съответните оперативни програми, по които община Стара Загора е бенефициент,
- ✓ промените, настъпили в социално-икономическото развитие на община Стара Загора, при спазване на *„Методическите указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие - 2009 г. на МРРБ“* и с акцент върху прилагането на принципа на устойчиво интегрирано развитие, иновациите и интеграцията на глобалните проблеми по опазването на околната среда.

За отчитане напредъка в изпълнението на ОПР се препоръчват **годишни прегледи**, при които да се отразяват резултатите чрез количествени и качествени индикатори, посочени в ОПР и допълнително разработени за целите на мониторинга.

Процесът по укрепването на административния и експертния капацитет за планиране, наблюдение и координиране на ОПР в партньорство с бизнеса и НПО е от съществено значение за реализирането на политиката за регионално развитие на територията на Община Стара Загора и за привличането на безвъзмездни средства от източници, алтернативни на общинския бюджет.

2.Методика - описание на използвания при оценката подход и описание на извършените изследвания, както и на източниците на данни и информация

При избора на методи за осъществяването на оценката бяха използвани Насоките на Европейската комисия, описани в Инструмент за оценка на социално-икономическото развитие EVALSED и Работен документ на ЕК № 5 „Индикативни насоки върху методите за оценка: оценка по време на програмния период“.

МО насочва вниманието си върху изпълнението и подобряването на качеството на планирането. Фокусът върху **изпълнението** се постига чрез оценка на ефикасността и ефективността, докато фокусът върху **подобряването на качеството** и съотнесимостта на планирането се постига чрез:

1. актуален преглед на изпълнението на ОПР;
2. изследване на промените в контекста на плана за развитие;
3. извършване на необходимите промени, за да се оптимизира въздействието на ОПР.

Основната функция на МО е препрограмирането - промяната на плановия документ въз основа на оценката на първите резултати от неговото изпълнение, подобряване на самия план и на отделни негови части. МО има ограничени възможности за оценка на въздействията, тъй като не само има изместване на проявлението на въздействията във времето, но и самата интервенция не е приключила. Затова екипът си постави за цел изготвянето на ясен документ с изводи и препоръки за актуализация на ОПР с оглед на оставащото време за неговата реализация.

Методологията на междинната оценка се основава на структуриран и систематичен подход при събиране, анализиране и представяне на информацията и може да бъде обобщена по следния начин:

1. Избор на логика на интервенцията;
2. Разработване на оценителна методика;
3. Събиране и оценка на първоначални данни;
4. Събиране на подробна информация посредством анкетиране на представители на заинтересованите страни- администрация, бизнес, гражданско общество;
5. Оценка на основните количествени и качествени данни.

След възлагане на дейността беше определена първичната информация, която е необходима да бъде събрана и, в последствие, анализирана. Дейността включваше преглед на документацията по поръчката и оценка на наличната информация. В тази фаза се извърши определяне на обхвата и ограниченията на МО на ОПР. В края на фазата се изготви въстъпителен доклад, който беше представен на Възложителя за одобрение. Този

въстъпителен доклад специфицира работната програма за изготвяне на междинната оценка и детайлизира методически и емпирични подходи при подготовката и.

При изготвянето на МО се приложи подход на комбиниране на външна експертна оценка и консултиране със заинтересованите страни - администрация, социално-икономически партньори, общински съветници, кметове на населени места.

Методите на изпълнение на МО бяха:

- Работа на терен - анкетиране, интервюиране, срещи и консултации;
- Анкетиране на кметовете на изборна длъжност в общината, служители и общински съветници, директно ангажирани в планирането и изпълнението на ОПР.
- Анкетиране на представители на общинска администрация, кметове на населени места и представители на заинтересованите страни за обсъждане на ефективността и ефикасността, за постиженията и резултатите от досегашното действие на ОПР.
- Консултация с представители на заинтересованите страни за създадената система за изпълнение, наблюдение и контрол върху ОПР и за координация при изпълнение на целите на ОПР.
- Работа с документи - подбор, съпоставяне, анализ, оценка и екстраполация, синтез:
- Документална оценка на изпълнението на ОПР и преглед на всички съпътстващи документи на Община Стара Загора, които съвместно с ОПР допринасят за изпълнението на ОПР;
- Анализ на средата, преглед и оценка на първоначалните резултати от изпълнението на ОПР, оценка на изпълнението на целите и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси.

Критерии за междинна оценка за изпълнението на ОПР

Методическият инструментариум на междинната оценка включва използването на определени критерии за оценка, които характеризират потенциала за реализация и качеството на резултатите при изпълнението на Общински план за развитие на Община Стара Загора 2005 - 2013 г.:

- Стратегическо съответствие и хармонизация с целите и приоритетите на политиката за регионално и местно развитие за текущия планов и програмен период;

- Нормативно съответствие с принципите, правилата и стандартите за планиране на регионалното развитие, залегнали в националното законодателство за регионалното развитие;
- Отразяване и влияние върху състоянието и промените в социално-икономическия профил на общината за наблюдавания период след 2007 г.;
- Постигнати резултати, въздействие и цялостна ефективност на досегашното изпълнение на ОПР;
- Ефективно и ефикасно използване на ресурсите за развитие на територията на общината;
- Политическа и социална ангажираност, административен и институционален капацитет за прилагане на политиката за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие;
- Устойчивост на постигнатите желани ефекти - ще продължат ли те да съществуват и отвъд времевия хоризонт на ОПР.

Междинната оценка обхваща времевия период 2007 - 2010 г., като анализите, констатациите и експертните преценки се отнасят до тенденции или ключови и характерни за периода факти и данни, без да се достига до детайли по години или по отделни компоненти на икономическите, социалните и екологичните сектори.

Основните индикатори за наблюдение на ОПР, определени в самия план за развитие, не осигуряват достатъчна база за изготвяне на Междинна оценка, затова междинната оценка е направена въз основа на предварително дефинирани критерии за оценка на изпълнението на ОПР, които определят качеството и степента на изпълнение на целите и приоритетите.

Използвани са описателни формулировки като рамкови качествени критерии за описание на напредъка по отношение на изпълнението на целите и приоритетите на Общинския план за развитие, така както са определени в ОПР, в контекста на целите и приоритетите на националната и европейската политика за сближаване.

Критерий за оценка	Определение
Обоснованост / съответствие и съгласуваност/	Целите на ОПР съответстват ли на установените силни/ слаби страни и проблеми на общината?

Ефективност	Постигнатите резултати водят ли до изпълнение на поставените цели?
Ефикасност	Съответстват ли вложените материални, човешки и финансови ресурси на постигнатите резултати?
Полезност	Постигнатите резултати и вложените ресурси отговарят ли на поставените цели?

При подготовката на междинната оценка беше събрана информация, която характеризира качеството на изпълнение на целите и приоритетите на ОПР. Междинната оценка дава отговор на следните основни въпроси:

Въпрос:

До каква степен целите, специфичните цели и резултатите, записани в проектните предложения на Община Стара Загора, съответстват на тези, определени в ОПР?

Ефективна ли е институционалната организация за развитие на местно ниво?

Ефективна ли е ролята на всеки от участниците в процеса на планиране, изпълнение и мониторинг на развитието на местно ниво?

Как е организиран информационният обмен във връзка с изпълнението на ОПР?

До каква степен механизмите за събиране на данни подкрепят мониторинга на ОПР?

Критерии:

- ✓ Наличие на ефективни механизми за координация и съгласуване
- ✓ Наличие на взаимосвързаност и позоваване
- ✓ Наличие на правомощия
- ✓ Наличие на правила и ресурси
- ✓ Наличие на ефективни системи, правила и процедури
- ✓ Наличие на база данни / проверими данни

По време на междинната оценка не бяха срещнати трудности в процеса на работа, като Възложителят и неговите представители оказаха пълна подкрепа за осигуряване на необходимата информация и документи, касаещи предмета на оценката. Представители на заинтересованите страни и общинска администрация отговориха на предоставената

анкетна карта и участваха във проведените фокус - групи за консултации с оглед изготвянето на междинната оценка на ОПР.

До известна степен трудност за самата оценка представлява липсата на система от измерими индикатори за изпълнение на ОПР, което е и една от препоръките в настоящия доклад.

Основните източници на информация за МО на ОПР включват:

- Общински план за развитие /ОПР/ на Община Стара Загора (2007 - 2013 г.);
- Бюджети на община Стара Загора за периода 2007-2011 г.;
- Секторни стратегии и програми на общината;
- Отчетни документи на Община Стара Загора, предоставени за изготвяне на МО на ОСР на Област Стара Загора;
- Отчети за изпълнение на Програмата за управление на община Стара Загора за срока на мандат 2007-2011 г.
- Актуални стратегически документи от по-високи нива:
- Стратегия „Европа 2020“
- Официалните страници на УО на оперативните програми
- Текуща статистика на НСИ
- Методически указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие - 2009 година;
- Концепция за програмиране на развитието на Р България, приета от Съвета за развитие към МС, 8 юли 2010 г.
- Информационна система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН).
- Официалната страница на Европейския съюз

3. Основни компоненти на оценката

3.1. Преглед на предходни оценки на публичните инвестиции на територията на общината;

На етапа на разработването на общинския план за развитие е извършена предварителна (ex-ante) оценка на неговото съответствие, въздействие и приложимост и до момента ОПР не е оценяван от гледна точка на изпълнение. В плановия документ е постигнато

значително съответствие между стратегическите цели и приоритети в разработените стратегически документи на национално ниво, регионално и областно ниво – Националната стратегическа референтна рамка (2007-2013), Национална стратегия за регионално развитие (2005-2015г.), Стратегия по заетостта (2004-2010г.), Иновационна стратегия на Република България, Стратегия за насърчаване на инвестициите (2005-2010г.), Национална стратегия за околната среда (2005-2014г.), Национална стратегия за управление на отпадъците (2005-2014), Стратегия за въвеждане на информационни и комуникационни технологии в средното образование, Националната стратегия за продължаващото професионално обучение (2005-2010г.), Регионален план за развитие на Югоизточен регион за планиране (2007-2013); Стратегия за развитие на област Стара Загора (2005-2015).

За постигане целта на доклада по-долу е разгледано подробно съответствието на ОПР на община Стара Загора със Законодателството в областта на Регионалното развитие, Стратегия за развитие на Старозагорска област, както и с други действащи стратегически документи на национално и регионално ниво.

I. Действащи нормативни актове в областта на регионалното развитие.

При анализа на Общински план за развитие /ОПР/ на община Стара Загора трябва да се установи, дали този програмен документ съответства на императивните разпоредби на законодателството на Република България в областта на регионалното развитие. Към настоящия момент в тази област действат следните нормативни актове:

1. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2005 – 2015 г., приета с Решение № 294 на Министерския съвет от 2005 г. (ДВ, бр. 42 от 2005 г.).

2. ЗАКОН ЗА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ (ЗРР) (обн., ДВ, бр. 50 от 2008 г.; изм. и доп., бр. 47, 82 и 93 от 2009 г.).

На основание ЗРР са приети следните подзаконови актове:

2.1.(Съгласно § 5 ЗРР) Правилник за прилагане на Закона за регионалното развитие, приет с ПМС № 216 от 2008 г. (обн., ДВ, бр. 80 от 2008 г.; изм., бр. 93 от 2009 г. и бр. 5 от 2010 г.)

2.2.(По чл. 22, ал. 2) Правилник за организацията и дейността на регионалните съвети за развитие (обн., ДВ, бр. 79 от 2004 г.; изм. и доп., бр. 16 от 2005 г.)

2.3.(По чл. 24, ал. 2) Правилник за устройството и дейността на дирекциите за техническо съдействие, координация и управление на регионални програми и планове (ДВ, бр. 29 от 2005 г.)

2.4.(По чл. 26, ал. 4) Правилник за организацията и дейността на областните съвети за развитие (ДВ, бр. 95 от 2004 г.)

2.5.(По чл. 7, ал. 5) Наредба за определяне на показателите за обособяване на видовете райони за целенасочено въздействие, приета с ПМС № 166 от 2004 г. (ДВ, бр. 64 от 2004 г.)

При анализиране съответствието на ОПР на община Стара Загора с посочените по-горе нормативни актове следва да се обърне по-обстойно внимание на формата и съдържанието му, които са дефинирани относително детайлно в ЗРР /чл.13 до чл.15/, както и ППЗРР /чл.34 до чл.42/. Съдържанието на ОПР е регламентирано в чл.13, ал.2 ЗРР, съгласно който Общинският план за развитие съдържа:

1. анализ на икономическото и социалното развитие на общината;
2. целите и приоритетите за развитие на общината за определен период;
3. индикативна финансова таблица, обобщаваща необходимите ресурси за реализация на плана;
4. индикаторите за наблюдението и оценката на плана;
5. необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на плана;
6. описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност;
7. програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите;

8. предварителната оценка на плана.

Необходимо е да съпоставим ОПР и с текста на чл.34 ППЗРР, по силата на който Общинският план за развитие е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано местно развитие, който се разработва в съответствие с предвижданията на областната стратегия за развитие.

Постановено е, че с общинския план за развитие се определят средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциалът на общината и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в областната стратегия за развитие. Общинските планове за развитие трябва да се разработят за 7-годишен период на действие, който съвпада с периода на действие на областната стратегия за развитие.

ОПР, обект на този анализ съдържа основните компоненти, описани по-горе и създава впечатление, че формално, този важен за общината документ отговаря в общи линии на изискванията на основните нормативни актове в областта на регионалното развитие. Подробно в плана е направен анализ на профила на общината – обект на планиране. Достатъчно място е отделено на географската характеристика на общината. Събрана е необходимата информация за икономическия, културно- историческия и кадрови потенциал на територията. Не е пропуснат и анализът на състоянието на техническата и благоустройствената инфраструктура. Не са спестени също така социалните и екологичните проблеми, които особено често вълнуват населението. Цялата тази информация е синтезирана и анализирана в SWOT анализ, който въпреки че съдържа редица спорни твърдения и изводи, е много полезна част от плана, която добре обяснява обхвата и характера на визията за развитието на общината и предлаганите в тази връзка цели, приоритети и мерки за постигането им. Основен акцент в ОПР на практика /а и както го изискват и нормативните актове/ са стратегията, визията и стратегическите цели за развитието на община Стара Загора, дефинирани чрез цяла плеяда от конкретни измерители, както и подробно разписани приоритети и мерки за постигане на целите. Тясно свързана с посочените дотук елементи на плана е индикативната финансова таблица, която цели да посочи възможните източници на

финансиране за постигане на поставените цели. Не са забравени и индикаторите за наблюдението и оценката на плана, макар и доста схематично поднесени.

Дотук свършват позитивните изводи по отношение на предоставения за анализ ОПР, тъй като е неоспорим факт, че документът не съдържа достатъчна по обем информация относно необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията му. Не е налице и детайлно описание на необходимите действия за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност. Липсва подробно разписана програма за реализация на общинския план за развитие, с конкретизирани проекти за неговото изпълнение, финансови ресурси и звена за изпълнение на проектите. Не бе открита и изискващата се от ЗРР предварителна оценка на плана.

Предоставената от община Стара Загора информация дава основание да се твърди, че е спазена разписаната по- подробно в ППЗРР процедура по изработване, съгласуване, обсъждане и одобряване на ОПР. Планът е одобрен с решение на общинския съвет на община Стара Загора по предложение на Кмета на общината, каквато е и повелята на чл.13, ал.3 ЗРР.

От всичко изложено дотук може да се направи изводът, че ОПР на община Стара Загора е одобрен съгласно изискванията на действащото законодателство, но по отношение на неговото съдържание не са изпълнени в максимална степен изискванията на чл.13, ал.2, точки 5, 6, 7 и 8 ЗРР.

II. Действащи планови и програмни документи в областта на регионалното развитие.

При анализа на съответствието на ОПР на община Стара Загора трябва да бъде отчетено наличието на следните документи, предвидени в ЗРР:

1. Национална стратегия за развитие на Република България за периода 2005- 2015 г.;
2. Регионален план за развитие на Югоизточен район за планиране за периода 2007- 2013 г. и Регионален план за развитие на Южен централен район за планиране за периода 2005- 2015 г.;

3. Актуализиран документ за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югоизточен район за планиране за периода 2010- 2013 г.;
4. Областна стратегия за развитие на област Стара Загора за периода 2005- 2015 г.

При анализа на съответствието на ОНР с посочените документи следва да се има предвид, че ЗРР и по- конкретно ППЗРР предвиждат плана да се изработва „в съответствие с предвижданията” на плановете и стратегически документи от по- висока степен. Следва да се изтъкне, че на практика процесът на планиране и програмиране в областта на регионалното развитие у нас не тече в абсолютен смисъл на принципа „отдолу – нагоре”, а е сложно съчетание на едновременни действия от страна на централната и местната власт. В действителност, в най- пълна степен националните и местните приоритети се синхронизират в областните стратегии за развитие.

Когато търсим съответствие между стратегическите и планови документи на регионалното планиране, трябва да съпоставим следните компоненти от съдържанието им:

1. адекватност на всички анализи на икономическото, социалното и екологичното състояние и потенциала за развитие на съответната територия;
2. съпоставимост на целите и приоритетите за развитие на района /в това число – областта и общината/ за периода на планиране;
3. наличие във всички документи на ресурсна обезпеченост за реализацията им;
4. идентичност на индикаторите за наблюдението и оценката на плановете и програмни документи;
5. съвпадение на необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на съпоставяните документи;
6. синхрон и непротиворечие в действията за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност по отношение на всички документи в областта на регионалното развитие на съответната територия.

Тук е мястото да отбележим , че с новия ЗРР от 2008 г. област Стара Загора премина от Южен централен към Югоизточен район за планиране. Понастоящем за Югоизточен район за планиране съществува Актуализиран документ за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югоизточен район за планиране за периода 2010- 2013 г., одобрен с Решение на Регионалния съвет за развитие на Югоизточен район, протокол № 4 от 03.08.2010 г. Няма данни този документ да е разглеждан и приет от Министерски съвет, каквото е изискването на чл.11, ал.5 ЗРР. Все пак, това е единственият планов документ на регионално ниво, който отчита и анализира състоянието на Югоизточния район в актуалните му, законоустановени граници. Документът е изготвен в съответствие с Методическите указания на МРРБ от 2009 г. за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално и местно развитие.

На първо място, следва да бъде направен изводът, че и в трите актуални планови документа, в чийто обхват попада община Стара Загора е направен достатъчно задълбочен анализ на икономическото, социалното и екологичното състояние и потенциала за развитие на съответната територия. На пръв поглед може да се каже, че област Стара Загора е сполучливо интегрирана в Актуализирания документ за изпълнение на Регионалния план за развитие на Югоизточен район за планиране за периода 2010- 2013 г. Новия териториален обхват на района за планиране е намерил подходящи количествени и качествени измерения, както в комплексния анализ, така и в SWOT анализа, съдържащи се в Актуализирания документ. За съжаление, ОПР на община Стара Загора и Областната стратегия за развитие на област Стара Загора за периода 2005- 2015 г. не са претърпели актуализации и не отчитат преминаването на областта в друг район за планиране.

Какво показва съпоставката на целите и приоритетите за развитие на района, съответно областта и общината:

Визията за развитие на Югоизточния район за развитие е предефинирана по следния начин:

Устойчиво и балансирано икономическо развитие и социално благополучие, основани на стратегическото географско разположение – излаз на Черно море и външна граница с Р. Турция и транспортни възли, уникалните природни дадености на територията

между източна Стара планина и Странджа планина, и традициите в туризма, енергетиката, преработващата промишленост и земеделието.

Стратегическите цели в развитието на района са четири, а именно:

- 1: „Създаване на условия за постигане на ускорен икономически растеж”
- 2: „Осигуряване на благоприятна, здравословна и стимулираща развитието жизнена среда”
- 3: „Подобряване управлението на процеса на развитие”
- 4: „Развитие на трансгранично и регионално сътрудничество”.

Визията за развитие на област Стара Загора /която е дефинирана и като основна стратегическа цел/ е превръщането на областта в «регион с устойчиво развитие и балансирана икономика».

Стратегическите цели в развитието на областта са три:

1. Развитие и доближаване до средните равнища на развитие на ЕС, чрез инвестиране в повишаване качеството на човешките ресурси и техническата инфраструктура;
2. Намаляване на междуобщинските и вътрешнообщинските различия чрез мобилизиране на местните ресурси за преодоляване диспропорциите “център – периферия”;
3. Изграждане на партньорства на местно и областно ниво и междуобщинско сътрудничество и на ниво район за планиране.

Слизайки на общинско ниво, установяваме че визията за развитие на община Стара Загора обрисова тази единица като „административен, културен и университетски център на Тракия с развити високотехнологични отрасли на промишлеността и селското стопанство...”. Основната стратегическа цел на общината е постигане на „стабилни високи темпове на икономически растеж и доближаване до средноевропейски параметри на жизнената среда”.

Анализът на визиите и стратегическите цели за развитието на района за планиране, на областта и на общината показват почти пълно съвпадение на районно и областно ниво, както и съответствие и сполучливо „вписване” на визията и стратегическата цел за развитие на община Стара Загора с тези на областта и района.

Приоритетите за развитие на Югоизточния район на планиране, както и специфичните цели не са чувствително променени след териториалното му разширение. Те са определени по следния начин:

Приоритет 1: „Развитие и модернизация на регионалната и местна инфраструктура, обслужващи бизнеса и населението”

Специфична цел 1.1 „Подобряване на транспортната инфраструктура”

Специфична цел 1.2 „Подобряване на водоснабдителната и канализационна инфраструктура и превенция на риска”

Специфична цел 1.3 „Създаване на нова и модернизиране на съществуващата специализирана бизнес инфраструктура”.

Приоритет 2: „Развитие на туризма”

Специфична цел 2.1 „Развитие на алтернативни форми на туризъм”

Специфична цел 2.1 „Маркетинг на дестинациите”

Приоритет 3 “Подобряване на икономическата среда”

Специфична цел 3.1 „Създаване и развитие на клъстерни форми”

Специфична цел 3.2 „Повишаване на качеството на административните услуги и укрепване на институционалния капацитет”

Специфична цел 3.3 “Създаване на трансгранични междурегионални и транснационални партньорства”;

Приоритет 4: „Подобряване на жизнената среда,,

Специфична цел 4.1 „Подобряване на екологичния статус на района”

Специфична цел 4.2 „Повишаване на качеството, обхвата и достъпността на социални, културни и образователни услуги”

На ниво област Стара Загора приоритетите за развитие понастоящем са непроменени от 2005 г. и изглеждат по следния начин:

Приоритет 1 – Динамично развитие на икономиката на основата на знанието и повишаване на конкурентноспособността ѝ.

Приоритет 2 – Развитие и модернизация на техническата инфраструктурата, създаваща условия за растеж и повишаване ефективността на регионалната икономика.

Приоритет 3 – Подобряване привлекателността, условията, качеството на живот и социалната инфраструктура в област Стара Загора.

Приоритет 4 – Повишаване на административния капацитет, изграждане на партньорства и гражданско участие.

Приоритет 5 – Възстановяване и опазване на околна среда и развитие на екологичната инфраструктура, водещи до устойчиво и балансирано развитие и повишаване на възможностите за инвестиции в икономиката.

Поради големия си брой специфичните цели към посочените пет приоритета няма да бъдат посочени конкретно, но ще бъдат анализирани и съпоставени с тези от другите планови документи.

Що се отнася до община Стара Загора, приоритетите, заложи в ОПР също са непроменени и са дефинирани така:

- Приоритет 1: Постигане на динамична конкурентноспособна общинска икономика, базирана на знанието;
- Приоритет 2: Изграждане на качествена жизнена среда;
- Приоритет 3: Постигане на териториален баланс в развитието на общинската територия и системата от населени места;
- Приоритет 4: Създаване на общински капацитет за усвояване на европейските фондове, публично-частни партньорства и реализиране на целите и задачите на плана.

Към всеки приоритет са „прикрепени” множество цели и мерки, свързани с логиката и спецификата на съответното приоритетно направление на развитие.

Съпоставката на показаните по-горе приоритети, съдържащи се в трите планови документа, показва хармония и непротиворечие между тях, което е и една от основните цели на ЗРР и националната политика в тази област. И за трите единици, в които се осъществява планиране, се открояват като общи приоритети развитието на инфраструктурата, ускоряването на икономическото развитие, подобряването на условията на живот /включително и екологията на съответната територия/, развитието на туризма, повишаването на административния капацитет и подобряване услугите за населението, както и по-ефективното усвояване на евросредства и интензифициране на трансграничното сътрудничество. Като финален извод се създава усещането, че трите документа са в добро взаимоотношение относно визия, стратегически приоритети, цели и мерки за постигане на желаните резултати. В цитираните компоненти не бяха открити съществени или непреодолими противоречия, които биха генерирали конфликти от юридическо, административно или техническо естество при реализиране на конкретни действия по провеждане на политиката за развитие на съответната териториална единица.

И трите документа, които са обект на съпоставка, съдържат оценки на необходимите ресурси за постигане на дефинираните цели, както и изброяване на желаните и възможни източници на финансиране. Всички документи предвиждат като източници на финансиране следните пет основни направления:

- национално публично финансиране (републикански, общински бюджети), както и финансови ресурси от други източници – публични фондове, предприятия,
- фондации, асоциации, сдружения и др.;
- европейски средства (от фондове на ЕС);
- международни финансови институции;
- частно финансиране (частни фирми, банки, застрахователни компании и др.).

Оттук следва извода, че и по отношение на разбирането за финансова политика на регионалното развитие има съвпадение между всички нива на програмиране и планиране. Обща слабост на всички документи е, че финансовата визия за развитие и на трите единици е изготвена прекалено абстрактно, формално, схематично, като доктрината преобладава над прагматизма. Все пак, от юридическа гледна точка, тук са поне формално изпълнени изискванията на закона за наличие на финансова обосновка на всеки един документ, както и за синхрон в това отношение. Най- добре финансовите въпроси са развити на ниво район за планиране, което е обяснимо с това, че документът и най- актуален и носи опита, натрупан от 2004 г. насам в областта на провеждане на регионална политика.

По отношение на индикаторите за наблюдението и оценката на плановете и програмни документи могат да бъдат направени следните изводи:

1. И трите документа съдържат голям брой индикатори за наблюдение на хода и ефектите от прилагане на съответния документ;
2. Съпоставени, трите групи индикатори не си противоречат, а съвпадат в много голяма степен и се допълват по начин, който осигурява една добра система за мониторинг;
3. Прави впечатление, че някои индикатори имат различна тежест на оценка в съответните документи, но това не води до конфликт в системата по оценка и наблюдение;
4. Най- пълно и подробно са разработени, мотивирани и обяснени показателите за наблюдение и оценка на ниво район за планиране. Най- незадоволителен е резултатът на ниво област.

Налага се отново да повторим констатацията, че необходимите действия по наблюдението, оценката и актуализацията на съпоставяните документи, както и действията за прилагане принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност по отношение на всички документи в областта на регионалното развитие на съответната територия не са разработени в желаната степен. Безспорно е, че и трите документа трябва да претърпят чувствителни промени и допълване в своите заключителни

части. Този критичен извод не дава основание да се твърди, че от формална гледна точка документите страдат от юридически пороци. Освен това, липсата на достатъчно по обем съдържание в случая има и „позитивен ефект“ – няма противоречия между трите документа в съответните им раздели.

Постигнато е съответствие по всеки един от приоритетите и целите за общинско развитие с приоритетите и целите на областно ниво в областта на местната и регионална конкурентоспособност на икономиката на основата на технологичен напредък и иновации, развитие и модернизирание на техническата и екологичната инфраструктура, подобряване на условията и качеството на живот и укрепване на институционалния капацитет; ефективното използване на природния и културно-историческия потенциал за развитие на устойчив туризъм и услуги за рекреация, интегрирано развитие и модернизирание на социалната инфраструктура и качеството на услугите в тази сфера, развитие на териториалното сътрудничество между общини и региони – потенциални партньори на община Стара Загора.

3.2. Оценка на изпълнението на ОПР:

Общинският план за развитие на Община Стара Загора е приет от Общински съвет през м. март 2005 г. Той обхваща периода 2005-2013 г. Визията за развитието на Община Стара Загора в периода до 2013 г. е *Община Стара Загора – административен, културен и университетски център на Тракия, с развити високотехнологични отрасли на промишлеността и селското стопанство, осигуряващ сигурност, чиста околна среда и висок жизнен стандарт на своите граждани*

По мнение на анкетиранияте визията е актуална и към настоящия момент.

Всеки приоритет съдържа цели, мерки и дейности. Към всяка приоритетна цел има посочени индикатори, с които става измерването на постигнатия напредък в изпълнението на ОПР.

На база досегашното изпълнение на ОПР, както и прогнози в средносрочен план може да се оцени, че планираните приоритети са **значими и към настоящия момент**. На такова мнение са анкетиранияте представители на заинтересованите страни – общинска администрация, общински съвет, НПО, представители на бизнеса.

Оценката на значимостта на приоритите за развитието на общината съвпада с действията на администрацията, бизнеса и структурите на гражданското общество за решаването на основните проблеми на територията.

Оценявайки ефективността и ефикасността на използваните ресурси, беше направен анализ на вложените финансовите средства, разпределени по приоритети, доколкото такава информация съществува.

Разработката на ОПР предвижда най-голям ресурс за Приоритет 1,2 и 3 и това като тенденция се отчита и от Междинната оценка.

Отчита се добра усвояемост на безвъзмездните средства и добро управление на проектите, видно от информацията, изнесена в Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН).

Към 15.05.2011 г. са сключени **47 договора с 41 различни бенефициенти** от Община Стара Загора за безвъзмездна помощ по оперативните програми на **обща стойност 41 155 147 лева**. / Приложение 1/.

Община Стара Загора има сключени 5 договора по ОП на обща стойност 19 563 348 лв. /Приложение 2/.

Последните тенденции в развитието на Община Стара Загора показват траен икономически растеж. Не случайно поставен в челната тройка на две категории в конкурса „Градове и региони на бъдещето”, организиран от FDi Intelligence*. През юли 2009 г. „Стандарт енд Пуърс“ потвърди дългосрочния кредитен рейтинг на Стара Загора ВВ+ със стабилна перспектива.

През 2010 г. община Стара Загора разполага с бюджет в размер на 82.8 млн. лв. В инвестиционната ѝ програма са включени значими обществени проекти, финансирани с 9 млн. лв. Планирани са инвестиции най-вече в ремонт и изграждане на улична мрежа, подмяна на осветлението на улици и площади, саниране на училища и детски градини. Извършва се цялостно облагородяване на западните квартали на града. След приключването през 2009 г. на строителните дейности по изграждане на канализацията на кв. „К. Ганчев” сега предстои завършване на рехабилитацията на основната транспортна артерия на града – пътната връзка на ул. „Анастасия Тошева” и бул. „Славянски”. Общината инвестира значителни средства в строителството на най-модерната музейна

сграда в България и в реконструкцията на опожарената Старозагорска опера, която вече притежава уникална въртяща се сцена, модерни устройства за звука и светлината.

С финансиране от ЕС през 2009 г. приключи изграждането на техническата инфраструктура на новата индустриална зона в с. Еленино, разположена на площ от 206 дка. В нея приоритетно ще се привличат малки и средни високотехнологични предприятия и логистични бази. Паралелно с нейното развитие община Стара Загора е в готовност да окаже пълно съдействие и на други мащабни проекти за създаване на нови производства и за разширение на търговските площи. По последни статистически данни през 2008 г. **размерът на преките чуждестранни инвестиции на територията на общината е достигнал 306 млн. лв.**

В края на миналата година на общината беше присъден и сертификат за качество по управление на въздействието върху околната среда по международен стандарт ISO 14001:2004, който показва, че община Стара Загора спазва и следва европейските екологични стандарти .

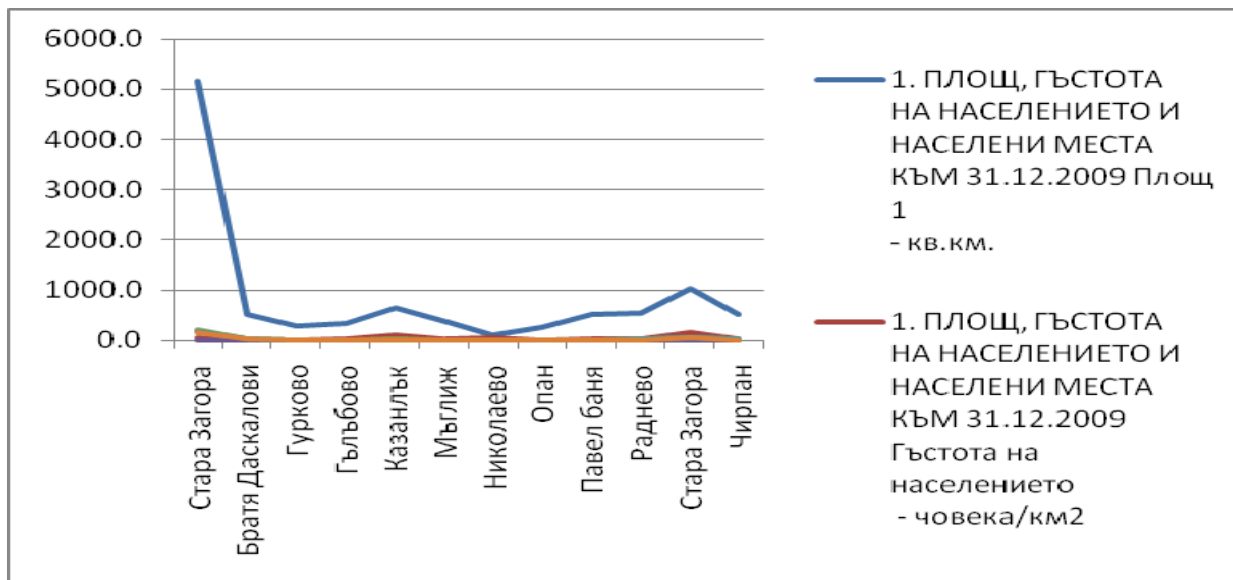
ДАННИ ЗА ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

Територия: 5151.1 кв. км

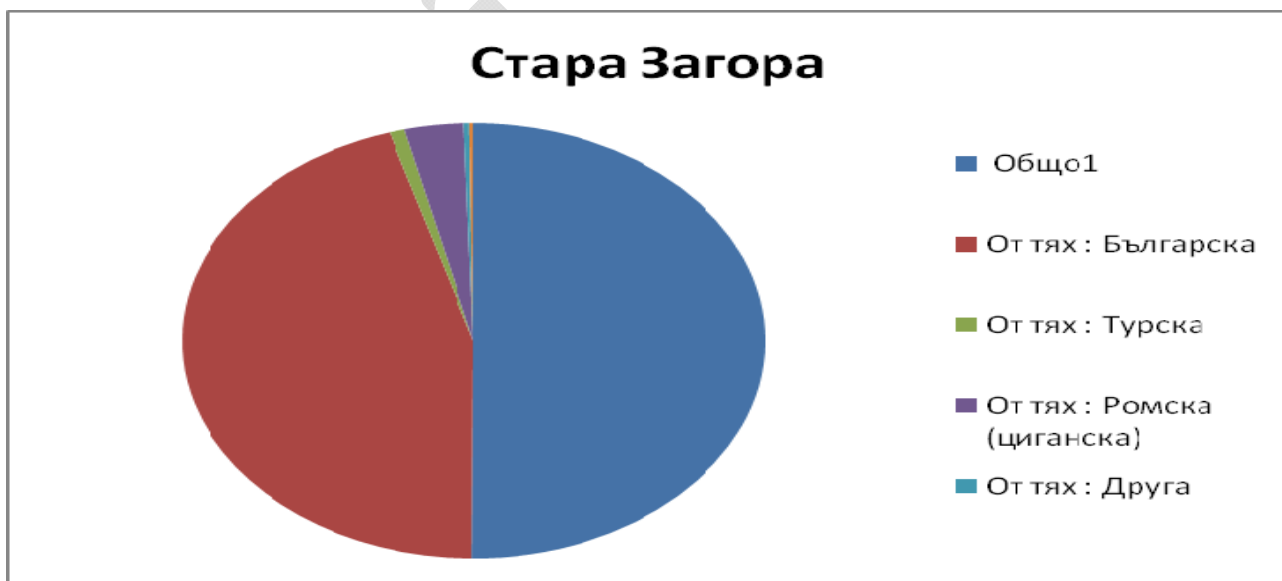


Население: 157 831 жители души (01.02.11 г.).

Гъстота на населението: 68 жители/кв. км

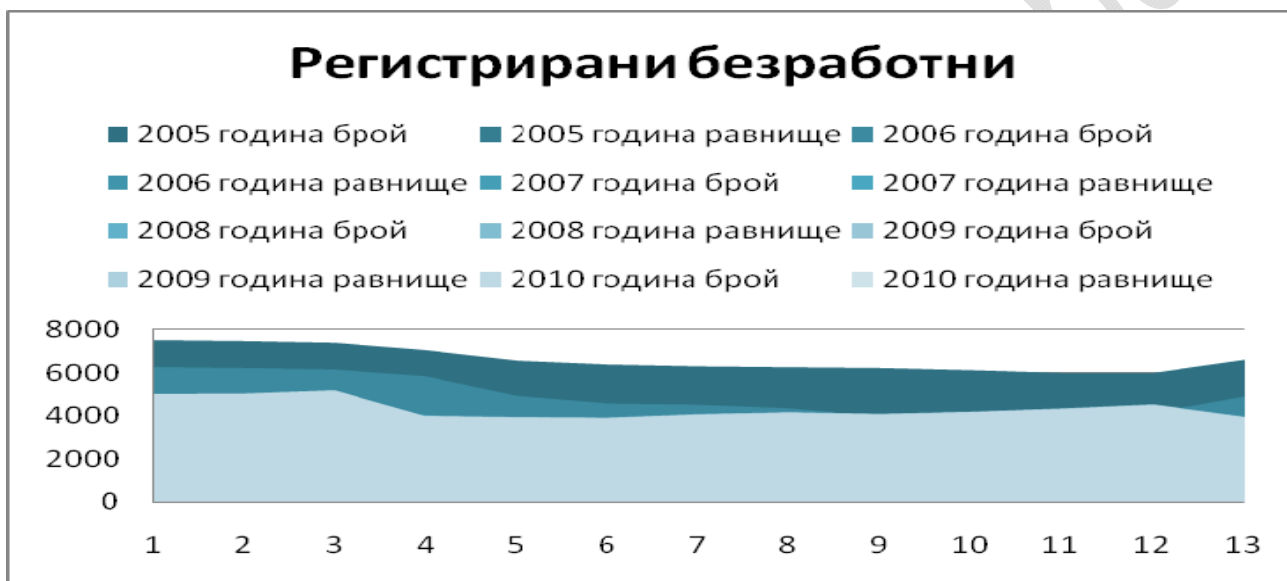


Община Стара Загора се намира в Южна България и е една от съставните общини на Област Стара Загора. Общината има 51 населени места с общо население **157 831 жители** (01.02.11 г.).

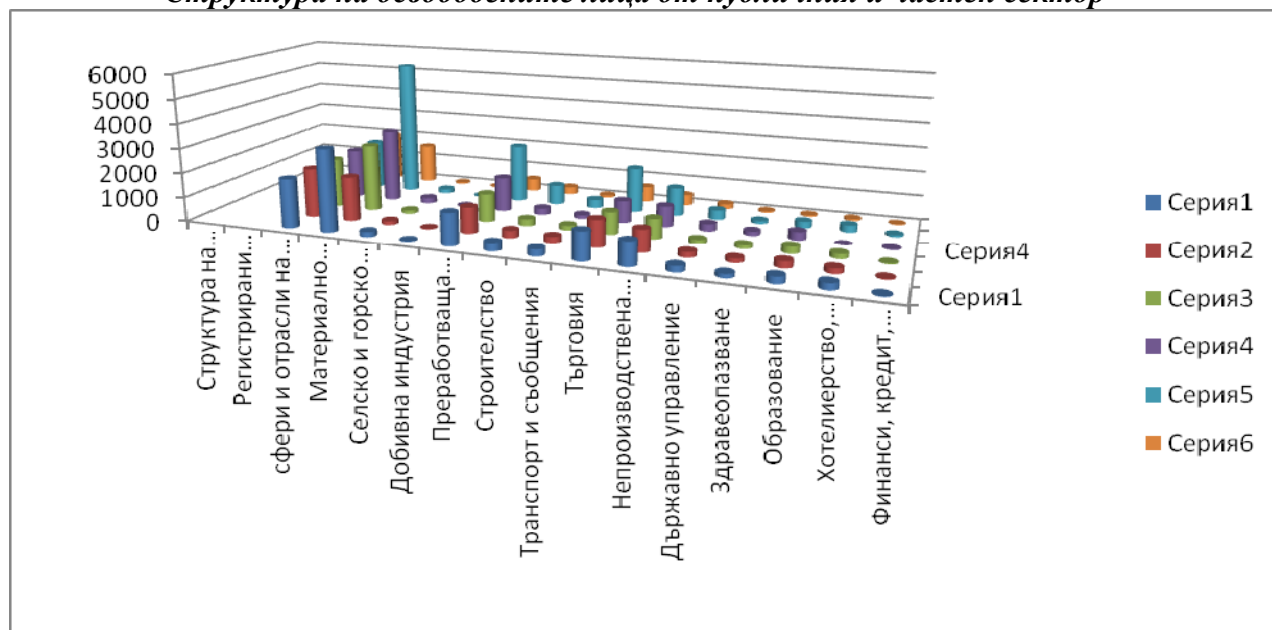


ПАЗАР НА ТРУДА (КЪМ 31.12.2009 Г.)

- Икономически активни лица: 172 917 (в т.ч. 82 295 в община Стара Загора)
- Регистрирани безработни: 12 841 (в т.ч. 4468 в община Стара Загора)
- Равнище на безработица: 7,43 % (5.43% в община Стара Загора)
- Средна месечна заплата: 664 лв.



Структура на освободените лица от публичния и частен сектор



ВОДЕЩИ ИКОНОМИЧЕСКИ ОТРАСЛИ

- Производство на електрическа енергия и газообразни горива
- Добивна промишленост
- Преработваща промишленост (ХВП)
- Строителство

През 2010 г. Община Стара Загора разполага с бюджет с приходна и разходна части в размер на 82,8 млн. лв. От тази сума 47,6 млн. лв. се предоставят от националния бюджет за изпълнение на делегираните от държавата дейности. От общата разходна част на бюджета 31,5% (26 млн. лв.) са определени за образование; 13,7% (11 млн. лв.) – за здравеопазване, а социалните дейности се финансират с 6,4 млн. лв. Инвестиционната програма на Община Стара Загора през 2010 г. предвижда изпълнението на значими за общността обекти, които се финансират с 9 млн. лв. Планирани са инвестиции най-вече в ремонт и изграждане на улична мрежа, подмяна на осветлението на улици и площади с ново енергийно-ефективно, ремонт на училища и детски градини. Извършва се цялостно облагородяване и промяна на облика на западните квартали на

града. След приключването през 2009 г. на строителните дейности по изграждане на канализацията на южния квартал „Кольо Ганчев”, се обновяват улици и тротоари. Беше направен ремонт на основна транспортна артерия на града – пътната връзка на ул. „Анастасия Тошева” и бул. „Славянски”, и др.

С финансиране от Европейския съюз през 2009 г. е изградена техническата инфраструктура на индустриална зона в село Еленино. Тя е разположена на площ от 206 дка и една от 17-те, които се изграждат в страната. Целта е зоната да привлече индустриални инвеститори. Общината осигурява оптимални условия за бизнес, като приоритет е привличането на малки и средни предприятия, които произвеждат крайни продукти и осигуряват заетост на персонал от по 200 до 1000 души, изпълнявайки и добри социални и екологични програми.

Паралелно с развитието на индустриалната зона, Община Стара Загора е в готовност да окаже пълно съдействие и на други мащабни проекти за създаване на нови производства и за разширяване на търговията.

От края на 2008 г. успешно работи Парк Мол Стара Загора – търговски център с 30 хил. кв. метра разгъната застроена площ. През 2010 г. отвори врати търговски център от веригата молове „Галерия”. Изграждат се и други многофункционални бизнес и търговски обекти, като най-значимите от тях са тези на френската верига за бързооборотни стоки Карфур (Carrefour). Присъствие в Стара Загора със свои хипермаркети имат и веригата от магазини с френско участие Мосю Бриколаж (Mr. Bricolage); австрийската търговска верига Баумакс (BauMax); немската верига магазини от типа „Направи си сам” Практикер (Praktiker), австрийската Била (Billa), немската Метро (Metro), словенската Меркатор (Mercator), немската Кауфланд (Kaufland), супермаркет Lidl и др.

Позиционирането на големите търговски вериги е едно от доказателствата за висок жизнен стандарт на хората от региона. Подкрепа за това дават и създадените отлични условия за развитие на бизнес – в конкурентна среда и при равни условия.

Администрацията на Община Стара Загора приема за приоритет в работата си привличането на нови чуждестранни инвестиции. През 2008 г. размерът на преките

чуждестранни инвестиции в предприятия от общината достигна 306 млн. лв. При проявен интерес от потенциални инвеститори, Общината предоставя пълна информация за условията на работа и възможностите за придобиване на парцели за строителство; оказва съдействие за ускоряване на административните процедури за одобрение на проекти, предоставя данни за инфраструктурата и комуникациите, нормативната уредба, състоянието на пазара на труда и др.

Стара Загора е една от водещите общини в прилагането на публично-частното партньорство. Стара Загора е водеща при учредяването на първата в България концесия за събиране на отпадъците, а сега и при изграждането на специализиран отдел за публично-частно партньорство (ПЧП). Бяха отдадени на концесия язовир в с. Козаревец, стадион в с. Горно Ботево. Чрез ПЧП проект се реализира и благоустрояването на площадното пространство пред сградата на общината. Като успешен пример можем да посочим и изграждането на залата на общинския съвет – зала „П.Р. Славейков”, и общинските тенис кортове.

С решение на общинския съвет бе приета годишна програма за управление и разпореждане с имоти - общинска собственост, която включва и раздел „Имоти за предоставяне на концесия и публично-частно партньорство”. Обектите, предвидени в програмата, са плажът и банята на Старозагорски минерални бани, езерата на Старозагорски минерални бани и парк „Загорка”, покрити паркинги и др.

Естествено, както и в другите големи градове на България, а и по света, икономическата криза се отрази неблагоприятно и върху инвестиционната политика на Стара Загора. В сравнение с предишните 2 години силно намаляха капиталните вложения, особено тези със собствено финансиране. Това затруднява реализацията на масштабната ни строителна програма, и по-специално в областта на пътната и уличната инфраструктура. Независимо от това съумяваме да строим и да поддържаме в добро състояние улиците и тротоарите в града, както и в повечето от 50-те села в състава на общината.

Община Стара Загора финансира ремонта и изграждането на няколко големи обекта – реконструкция на Старозагорската опера, изграждане на 1.2-километровото продължение на бул. „Славянски” в посока запад, канализацията на кв. ”Кольо Ганчев”.

Стара Загора търси финансиране за няколко важни за града инфраструктурни обекта. Сред тях основен приоритет е реконструкцията на бул. ”Капитан Петко войвода” - юг, на обща стойност между 11 и 12 млн. лв., която ще спомогне да се въведе ред в движението и да се избегнат задръстванията в югозападната част на Стара Загора. Градът се нуждае и от удвояване на участъка от републикански път I-5 между летище Стара Загора и сегашното колело в края на магистрала „Тракия”, за който има одобрен проект от АПИ, както и от проектиране на удвояването на път II-66 между Стара Загора и пътния възел с магистрала „Тракия” при с. Свобода или при друг вариант - при с.Ракитница, за които финансовият ангажимент е на държавата.

Голям инфраструктурен проект, от особена важност за град Стара Загора е пречиствателната станция за отпадни води на стойност почти 14 млн. евро, заедно с главния колектор на стойност 4,5 млн. евро.

Изградена е нова автогара на града на стойност 800х.лв., както и новата птицекланица Градус на стойност 35 млн. лв. и капацитет 100 х.лв. бройлера дневно.

Общината има утвърдени дългогодишни и отлични отношения с дипломатическите мисии на редица държави. Партньор е и в културни, социални и екологични проекти с администрациите на градовете от различни европейски държани, като френския Страсбург, руския Самара, гръцкия Лариса, френския департамент Де ла Дром, полския Радом и др. Поставен е акцент върху икономическите отношения и партньорство с градове от Европейския съюз с цел привличане на европейско финансиране за реализиране на съвместни проекти, подпомагащи местното развитие.

Заедно с това са наложени ясни правила и при взаимодействието с местните предприемачи. От 2010 г. в общинската администрация е създаден отдел „Концесии, публично частно партньорство и контрол”, като целта му е да се подобри използването и управлението на общинската собственост. Пряката цел е собствеността да носи максимални приходи, които да се влагат в полза на общността. Наложен е принципът

продажби и отдаване под наем да се осъществяват чрез тръжни процедури с явно наддаване.

Община Стара Загора предлага максимално улеснен достъп до услугите, които извършва. Информационният център за обслужване на граждани и юридически лица работи без прекъсване на обяд и с удължено работно време. Голямо предимство за гражданите дават и изнесените извън сградата на общината работни пунктове за събиране на местните данъци и такси. През 2010 г. ще продължи да се усъвършенства и електронният достъп до услугите на Общината. Реализира се пилотен проект по ОПАК за електронни административни услуги за бизнеса и гражданите.

Община Стара Загора работи по система за управление на качеството в съответствие със стандарта ISO 9001:2000. Системата се прилага в работата на общинската администрация през последните 5 години. От 2004 г. Общината има и кредитен рейтинг, присъден от Standard & Poor's, който е равен на този на София и на други големи български градове. Добрата финансова дисциплина и максимално възможният за българска община кредитен рейтинг, са предпоставки за получаване на финансов ресурс /Фонд ФЛАГ/ и изгодни условия за изпълнение на проекти по оперативните програми на ЕС. Стара Загора е домакин на много фестивали и културни прояви. Традиционен е Фестивалът на оперното и балетното изкуство (април – юни). Той дава възможност на млади и талантиливи артисти да дебютират успешно на Старозагорска сцена, но заедно с това прескочи границите на България и привлича интереса на много театри и изпълнители от други европейски страни.

Ефективността на резултатите от работата по изпълнение на ОПР беше оценена от участниците в анкетирването. Отчитат се положителните промени, настъпили в населените места и живота на хората от община Стара Загора. */Приложение 3.../.*

Обща слабост на изпълнението на ОПР е липсата на надеждна система за отчитане на дейностите, извършени на територията на общината от партньорите в лицето на общината, бизнеса и структурите на гражданското общество.

За стандартизиране и облекчаване процеса на наблюдение, е необходимо да се разработи **Матрица за измерване на годишния напредък на изпълнението ОПР**. Използването ѝ ще стандартизира процеса на наблюдение на ОПР. Необходимо е **оптимизиране на системата от индикатори за оценка на ОПР**, съотнесими към индикаторите на Националната стратегия за регионално развитие и, включването на които в ОПР е желателно с оглед релевантност със стратегическите документи от по-висок ред.

За отчитане напредъка в изпълнението на ОПР се препоръчват **годишни прегледи**, при които да се отразяват резултатите чрез количествени и качествени индикатори, посочени в ОПР и допълнително разработени за целите на мониторинга. Ежегодното наблюдение на изпълнението на ОПР ще позволи обективна оценка на това изпълнение, на ефективността на интервенциите и на ефикасността на вложените средства.

3.3. Оценка на стратегията на ОПР:

ОПР на Община Стара Загора, разработен през 2004 г., се реализира при променени условия. От 2007 г. България е страна - членка на ЕС и реализира кохезионната политика на Съюза. В страната действа нова институционална рамка, чрез която се управляват процеси по усвояване на СКФ, променено е законодателството, което представлява нормативна основа за изпълнение на ОПР.

Уместността на стратегическата част на ОПР към днешна дата беше тествана от гледна точка на:

1. Съответствие на SWOT анализа, целите и приоритетите на ОПР на потенциала, основните проблеми и нуждите на хората от общината

Анкетираният по време на изготвяне на МО считат, че визията, приоритетите на ОПР и силните страни на общината са приемливи, актуални и към днешна дата и не са загубили своята значимост. Съществува необходимост от актуализиране на SWOT – анализа, който да отрази промените, настъпили в следствие на световната финансова и икономическа криза. Необходимо е да се анализират социално-икономическите тенденции и мненията на заинтересованите страни, и да се разработи актуализиран вариант на „Силните“ и „Слаби“ страни на Община Стара Загора.

2. Съответствие на ОПР на плановете и политики от по-високо ниво

В стратегически аспект ОПР следва да отчете промените в европейското и националното законодателство и стратегическите насоки за развитие на общността, настъпили след приемането им през 2007 г. Необходимо е акцентирание върху темата за иновациите, която става все по-актуална в европейски и национален мащаб, и евентуална актуализация на ОПР може да бъде потърсена в тази насока.

При разработване на програма за изпълнение на ОПР до края на 2013 г. е препоръчително да се работи с актуализираните варианти на документите от по-високо ниво, за да се постигне съгласуваност с техните цели и приоритети, в случай, че има промяна. Акцент следва да се постави на прилагането на принципа на устойчиво интегрирано развитие, като се търси съответствие със стратегическото ниво на съответните оперативни програми, по които община Стара Загора е бенефициент.

С оглед повишаване конкурентноспособността на община Стара Загора по сега действащите оперативни програми, както и за осигуряване на плавен преход за осъществяване на целите, заложи в документа „Европа 2020“, е препоръчително при актуализирането на ОПР те да се вземат предвид .

Необходимо е да се актуализират мерките и интервенциите от ОПР с актуалните оперативни програми и потенциалните бенефициенти от общината. Тази информация определя пресечните точки между източниците на безвъзмездно финансиране и различните приоритети и цели на ОПР. От нея става ясно за кои приоритети и цели на ОПР не съществува друг източник на финансиране освен общинския бюджет. Анализът на тази информация може да послужи за целите на годишното програмиране и основание за насочване на бюджетни средства към реализирането на онези цели от ОПР, които са важни за нуждите на населението от общината, и за които не може да бъде осигурено финансиране от оперативни и други донорски програми.

Преглед на ОПР е необходим не само по отношение на стратегическата част на ОПР, но и в структурно отношение. За да съответства ОПР на промените на национално ниво, той трябва да бъде актуализиран с акцент върху системата на изпълнение, мониторинг и контрол на общинския план за развитие.

3. *Съответствие на средата, в която се осъществяват интервенциите на ОПР:* От 2005 г., в която е приет Общинския план за развитие, в международен мащаб се развиха редица процеси, които оказват своето влияние върху актуалността му. Най-важните от тях са:

- Световната икономическа и финансова криза
- Глобализацията
- Демографските промени
- Изменението на климата
- Енергийният пазар

Въздействието им следва да бъде разгледано през призмата на техните ефекти върху територията на община Стара Загора в средносрочен и дългосрочен план.

3.4. Оценка на координацията на ОПР :

1. По отношение на системата на наблюдение и контрол и прилагане принципа на партньорство:

Функционалната, институционалната и териториалната организация на действията по изпълнение на мерките, програмите и проектите на плана се осъществяват от общинския съвет и кмета на община Стара Загора. За целта, тези въпроси следва да се решат в рамките на **Наредба, приета от общинския съвет**. С нея се уреждат всички въпроси, свързани с текущото управление на реализацията на общинския план за развитие. Наредбата трябва да обхваща:

- ✓ утвърждаване индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;
- ✓ периодичен преглед на постигнатия напредък по отношение на целите;
- ✓ анализиране резултатите от изпълнението на приоритетите, целите, мерките и степента на постигане на интервенциите;
- ✓ разглеждане резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена;
- ✓ годишен доклад за изпълнението на плана, който Кметът внася в Общинския съвет;
- ✓ разглеждане предложения за преразпределение на средствата по приоритетите, целите и мерките;
- ✓ предложения за промени, свързани с постигането на целите на плана или подобряване на управлението му.

Общинският съвет разглежда и одобрява годишните доклади, междинния и заключителния доклад за изпълнение на плана. Докладите съдържат информация за:

- предложения за промени, свързани с постигането на целите на плана или подобряване на управлението му
- промените в социално-икономическите условия и секторните политики за развитие на местно, регионално и национално ниво;
- постигнатия напредък по изпълнението на приоритетите, мерките и индивидуалните проекти и схеми за подпомагане;
- финансовото изпълнение на проектите;
- Действията, предприети с цел осигуряване на качество и ефективност при изпълнение на плана включващи мерките за наблюдение, оценка и контрол, както и създадените механизми за събиране на данни;
- преглед на всички значителни проблеми, възникнали в процеса на изпълнение, както и мерките за преодоляване на тези проблеми; мерките за осигуряване на публичност;
- мерките за постигане на необходимото съответствие със секторните политики и програми.

При извършване на Междинната оценка беше направен преглед на функционирането на **Системата за наблюдение и контрол на ОПР**.

В рамките на разглеждания период Община Стара Загора не е направила годишни анализи на постигнатия напредък по отношение на целите . При подготовката на всеки проект се прави анализ на ползите и на тенденциите за развитие. Общинският съвет участва в процеса, като одобрява кандидатстването по дадена бюджетна линия и съфинансирането по конкретни проекти.

Процесът по изпълнение и мониторинг е дефиниран в ЗРР. Съпоставката спрямо законовите изисквания показва, че ОПР на Община Стара Загора съдържа организационната структура за изпълнение, но няма конкретни правила и отговорности за включването на представители на заинтересованите страни и не е конкретизирана степента на участие на партньорите в различните функции.

При актуализацията на ОПР е препоръчително, с оглед спазване на принципа на партньорството и включване на заинтересованите страни, в системата за наблюдение и

контрол на ОПР да бъде включен раздел и разписани процедури за привличане на заинтересованите страни още на ниво избор на проектни предложения и определяне на териториалния обхват на проектите на конкурентен принцип.

Съгласно действащата нормативна база (чл. 13 ал. 2 т. 7 от ЗРР) Община Стара Загора **трябва да приеме Програма за реализация на Общинския план за развитие**, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите. Не е възможно да бъде оценено доколко бюджетните алокации и трансфери на този етап съответстват на целите на ОПР поради липсата на годишно планиране и отчитане изпълнението на ОПР. Не е попълвана Индикативна финансова таблица, в която се обобщават необходимите ресурси за реализация на ОПР и се определят различните финансови източници - Национален бюджет, оперативни програми, местен бюджет, финансиране от партньори и др. Необходимо е да се разработи **Матрица на индикативна финансова таблица**, която следва да бъде приемана преди или заедно с общинския бюджет.

2. По отношение на създадените механизми за събиране на данни по заложените в ОПР индикатори:

Към момента на изготвяне на Междинна оценка на ОПР няма действаща информационна система, която да осигурява данни за мониторинг и оценка. Независимо от разпоредбата на чл. 25 от ЗРР, създаването на единна информационна система за управление на регионалното развитие в национален мащаб все още се бави.

3. По отношение на мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на ОПР:

ОПР не съдържа мерки за осигуряване на информация и публичност на действията на местната власт за изпълнение на общинския план, съгласно които „Органите, звената и организациите, извършващи действия в рамките на правомощията си по изпълнението на Общинския план за развитие осигуряват своевременна информация за характера и същността на тези действия, за необходимостта и потенциалните ползи от извършването им, за последиците от тях, както и за постигнатите резултати включително относно помощта, предоставена на общината от фондовете на ЕС и републиканския бюджет.»

Община Стара Загора е приела и прилага следния механизъм за провеждане на обсъждания на документи и публични обсъждания:

1. Общински бюджет- Механизмът за провеждане на обсъждане на Общинския бюджет е определен в Наредба. за съставянето, изпълнението и отчитането на общинския бюджет, приета от Общински съвет .

2. Стратегии и програми - Обществени обсъждания на програми и стратегии в общината се провеждат с участието на заинтересовани страни: кметове на населени места, НПО, сдружения, медии, експерти от общината, бизнес. Най-често се сформират фокус-групи от заинтересованите страни, като те биват подбирани в зависимост от областите, които са засегнати в съответната програма или стратегия. Оповестяването на предстоящото обсъждане става чрез публикуване на съобщение на официалния сайт на общината, съобщения в местните вестници и телевизия. На участниците във фокус-групите се разпращат покани по предварително изготвен от PR-а на общината списък. Провежда се предварителна среща-дискусия, на която разяснява на всички заинтересовани страни по какви въпроси се търси тяхното мнение, как резултатите от обсъждането ще бъдат ефективно използвани и др. На всеки участник се предоставя екземпляр от проектите на документите, предмет на обществено обсъждане. На сайта на общината биват публикувани документите предмет на обществено обсъждане. По време на обсъжданията се водят протоколи, събира се документация и се обобщават данни. След приключване на обсъжданията, кметът на общината внася проекта на документа с резултатите от обсъжданията за разглеждане от Общински съвет и взимане на решение за приемане на съответния документ.

За обсъждането на важни въпроси и проблеми от конкретно естество в общината са създадени съвети:

1. *Обществен съвет "ГИП - Повече идеи за прозрачност"* - учреден на 23 юни 2008 година. Съветът е консултативен орган към Секретаря на Община Стара Загора и чрез своите предложения подпомага Кмета при вземане на решения относно административното обслужване, повишаване на административния капацитет и въвеждането на положителни световни практики при упражняване на власта на местно

ниво. Съветът подпомага дейността на Секретаря на общината като:

- Инициира и участва в проучвания и анализи за състоянието на обществените сфери и потенциалните възможности за развитие в Община Стара Загора;
- Разработва и обсъжда програми и проекти, свързани с постигане целите на Стратегическата програма за развитие на община Стара Загора ;
- Разработва и представя на Кмета предложения за бюджета на Общината, касаещи всички въпроси на административното обслужване;
- Изработва и дава предложения за оптимизиране работата на общинските служители и организация дейността на Общинската администрация;
- Разработва нови и оптимизира стари форми на сътрудничество на Общинска администрация с гражданския сектор, с бизнеса, с други държавни институции и с отделните граждани- физически лица ;
- Разработва и обсъжда предложения за проекти пред международни и национални донорски програми;

2. Общинският съвет по туризъм е консултативен орган към Кмета на Община Стара Загора. Съветът подпомага дейността на Кмета на Община Стара Загора като:

- разработва годишна програма за развитие на туризма на територията на общината и я предлага за утвърждаване от Общинския съвет; годишната програма за развитие на туризма предвижда мероприятия за изграждане и поддържане на туристическа инфраструктура, опазване и развитие на зелените площи, организация на информационното обслужване на туристите, реклама на туристически обекти намиращи се на територията на общината;
- ежегодно обсъжда и приема доклад на председателя на Общинския консултативен съвет по туризъм относно изпълнението на приетата годишна програма;
- прави предложения и дава становища по въпроси, които са от съществено значение за развитието на туризма на територията на общината.

3. Общественият експертен съвет по устройствени и естетически проблеми на

градската среда е учреден на 19 юни 2008 година.

Съветът е консултативен орган към Заместник кмет "Строителство, архитектура и градоустройство" на Община Стара Загора. Целта на създаването на Обществения съвет е да подпомага и да участва в разработването и реализацията на общинската политика в сферата на устройството на градската среда и нейната естетизация; да оказва граждански контрол и да стимулира гражданското участие в процесите на вземане на решение и определяне на местните приоритети в реализиране на общинската политика в тези области. Функционирането му ще гарантира обединяването и съвместната работа на гражданите и местната власт за качеството на живот в общината за постигане на единни позиции по наболелите проблеми.

Информацията за изпълнението на ОПР е индиректна, доколкото принципа на прозрачност и публичност е задължително условие за всеки проект, изпълняван със средства по ОП, и доколкото Програмата за управление на община Стара Загора за срока на мандат 2007-2011 се отчита ежегодно.

Не са изградени механизми за събиране на актуална информация от заинтересованите страни за техния принос в изпълнение на ОПР. Въпреки че в повечето апликационни форми за финансиране от различни източници се търси корелация на целите и съотносителността на конкретния общински проект към стратегически документи на различни нива, и в частност към ОПР, тази информация не се акумулира.

Макар и да съществуват отделни съвместни срещи, към момента не е създаден и не действа механизъм за периодични прояви с участието на всички партньори за взаимна оценка на действията и разглеждане на възможностите за подобряване на координацията.

Препоръчително е да се разпише цялостна процедура, конкретизираща системата за координация на ОПР, съвместните действия с представителите на заинтересованите страни, включително за осигуряване на информация и публичност.

4. По отношение на мерките за постигане на необходимото съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми;

Прегледът на целите и мерките на действащите към момента оперативни програми, анализът на допустимостта на община Стара Загора да кандидатства по тях, както и фокусиране върху разработване на междуобщински проекти е част от дейността по

актуализиране на ОПР , която ще позволи по-пълно съответствие на ОПР със секторните политики, планове и програми. Подходът включва и действия по интегриране на актуалните в община Стара Загора планове и програми в ОПР и корелация с цели, резултати и въздействия между всички програми, за изпълнението на които Община Стара Загора отделя ресурси.

4.Заклучения (основни изводи):

Общи констатации:

1. Аналитичната част на действащата ОПР в отделни части е доста общо разписана, изпълнена с ненужни детайли по отношение на съобщаването на факти и статистически данни, без те да са достатъчно анализирани и изведени като конкретни проблеми, имащи отношение към развитието на територията на общината.
2. Анализите в дадени части също са твърде общи, без достатъчна конкретика и без пространствено асоцииране на проблемите, което на практика води до формулирането на твърде обща стратегическа рамка за развитие, имаща по- скоро характер на „списък с пожелания”.
3. Липсва критичен анализ на проблемите, съпътстван от прекалено оптимистичен прочит на ресурсите и потенциала за развитие на Общината. Това създава погрешното впечатление, че в Община Стара Загора всичко е наред и няма нужда от стратегически мерки за преодоляване на слабостите, а само от мерки, свързани с усвояване на нейния потенциал. Подобни стратегически документ обикновено не се изпълняват или имат силно ограничено влияние върху фактическото развитие на общината.
4. В SWOT анализа, който се явява обобщаващият фундамент на стратегията, да бъдат отразени съществуващите проблеми (местни и външни за територията), които са свързани с глобалните екологични проблеми (промени в климата, загуба на биоразнообразие, деградация на почви и пр.). Проблематиката следва да бъде неразделна част от формулираните цели и приоритети и да намери съответния конкретен израз във формулираните мерки.
5. Обвързаността между стратегическата и аналитичната част на документа. Анализът на ситуацията не е самоцел към стратегията, а обосновка на проблемите и оценка на потенциала, като преодоляването на проблемите и, респективно, усвояването на

потенциала и ресурсите са предмет на стратегическия документ. Залегналите стратегически цели, приоритети и мерки са технологията „как”, „кога” и „къде” да стане това.

6. Подценена е ролята на индикаторите и са представени чисто формално чрез използването на твърде общи дефиниции, които не са конкретно свързани с постигането на заложените в документа цели и произтичащите от тях приоритети и мерки. Индикаторите следва да дават ясен отговор на въпроса „какво се случва с общината” и „как се прилага предписаната „технология” (т.е. стратегията) за нейното развитие. Индикаторите следва да показват как работи стратегията, да дават ясни параметри за това какво се случва, какво е постигнато и какво не. Те следва да са малко на брой, но измерими и конкретно отнасящи се към дефинираните цели, приоритети и мерки.

Общи изводи:

1. Отчита се обективна трудност, граничеща с невъзможност за оценяване на преките ефекти и въздействия в резултат на реализацията на ОПР за анализирания период.

Основните причини за това са:

- ✓ липсата на детайлизация на мерките, включени в действащата ОПР в дейности и план за тяхното изпълнение;
- ✓ индикативна финансова таблица в ОПР не е актуализирана и от там липсват реални стойности по отделни дейности/проекти, което прави невъзможно използването на финансови индикатори;
- ✓ липсата на детайлизация не дава възможност за директно свързване на отчетени ползи за заинтересованите страни в Община Стара Загора с изпълнението на Общинския план за развитие, което прави междинната оценка доста субективна, поради единствената възможност за т.н. експертна оценка;
- ✓ липсва описание и обосновка, които да покажат връзката на отделните мерки, приоритети с дадена специфична цел; индикаторите, доколкото ги има са твърде общи и посочени само на ниво специфична цел;
- ✓ липсва информация за систематични действия в областта на наблюдението на изпълнението и особено за доизграждане на системата за наблюдение, в т.ч.

дефиниране на пълни индикатори с ясни параметри, позволяващи отчитане на напредъка в сравнение с базовата стойност;

Трябва да се отбележи, че посочените по-горе дефицити се дължат предимно на липса на опит в планирането на различни нива, в това число на областно и общинско, както и на несъвършенства в нормативната уредба, до много голяма степен регулирани с последните промени в ЗРР и ППЗРР. Също така информацията в Методическите указания за актуализиране на действащите стратегии и планове за регионално развитие – 2009 г. на МРРБ е в достатъчно степен детайлна за да адресира идентифицираните дефицити по отношение на системата за наблюдение, респективно оценките на изпълнението и постиженията.

По отношение изпълнението на ОПР:

- ✓ Първоначалните резултати от изпълнението на ОПР показват съществен напредък на Община Стара Загора в реализиране на Приоритети 1,2 и 3. Резултатите от реализираните проекти водят до постигане на основната цел на ОПР;
- ✓ Проектите, по които се работи, в голяма степен са финансирани с безвъзмездни средства, което свидетелства за умело използване на възможностите, предоставяни от оперативните програми, както и за висока ефективност и ефикасност в изпълнение на ОПР;
- ✓ Публичните средства са насочват към решаване на съществени нужди и проблеми на хората от общината;
- ✓ Не е изградена надеждна система за отчитане на напредъка по изпълнение на ОПР съгласно заложените в ОПР индикатори.

По отношение стратегията на ОПР:

- ✓ ОПР на Община Стара Загора, разработен през 2004 г., се реализира при променени условия;
- ✓ Основните проблеми и нужди на хората от общината се запазват, но някои от тях се задълбочават;
- ✓ Съществува необходимост от актуализиране на SWOT - анализа;

- ✓ Приоритетите на ОПР са приемливи, актуални към днешна дата и не са загубили своята значимост. Относителната им тежест се запазва;
- ✓ Налице е съотнесимост на визията, целите и приоритетите на ОПР и тези на ОСР на Софийска област и на РПР на Югозападен район;
- ✓ Развитието на европейската политика за регионално развитие поставя нови цели и предизвикателства, които ще се реализират и на местно ниво.

По отношение координацията на ОПР

- ✓ Приоритетите на ОПР са включени в Програмата за управление на община Стара Загора за срока на мандат 2007-2011 г. Налице е ангажимент на органите на местно самоуправление в общината да реализират в мандата политиката на регионално развитие, определена в ОПР. Съгласно ЗМСМА кметът отчита изпълнението на Програмата пред Общински съвет, като по този начин индиректно се отчита и изпълнението на ОПР.
- ✓ Не са разписани вътрешни процедури, които определят процеса на планиране, разработване и управление на проекти, с участието на общинските отдели и дирекции, ангажирани в прилагането на ОПР;
- ✓ Системата за наблюдение и контрол не функционира съгласно разпоредбите на ЗРР и не позволява количественото и качествено измерване на резултатите за целите на мониторинга и оценката.

4. Препоръки:

По отношение изпълнението на ОПР:

- ✓ Необходимо е активизиране на проектната готовност и партньорствата в изпълнение на приоритети 1, 3 и 4;
- ✓ Разработване на инструментариум - „Матрица за измерване на годишния напредък" и „Годишна индикативна финансова таблица”, който ще оптимизира измерването на годишния напредък по изпълнение на ОПР;
- ✓ За отчитане напредъка в изпълнението на ОПР се препоръчват годишни прегледи, при които да се отразяват резултатите чрез количествени и качествени индикатори, посочени в ОПР и допълнително разработени за целите на мониторинга.

По отношение оценката на стратегията на ОПР:

- ✓ Общинският план за развитие следва да бъде актуализиран в контекста на новите стратегически насоки на ЕС в областта на регионалната политика за периода след 2007 г., включително като се има предвид новата европейска стратегия „Европа 2020“ и Национална концепция за програмиране на развитието през следващия програмен период 2014-2020 г.;
- ✓ Необходимо е структурата и съдържанието на ОПР да бъдат оптимизирани в съответствие с : новото национално законодателство за регионалното развитие от 2008 г., актуализираните стратегически документи от по-високо ниво.

По отношение координацията на ОПР:

- ✓ следва да се създадат необходимите институционални предпоставки - процедури, функции на структурните звена и организация на дейността на общинската администрация, привличане на заинтересованите страни, осигуряване на информация и публичност, за ефективно и ефикасно управление на дейностите по изпълнението, наблюдението и вътрешната оценка на ОПР;
- ✓ Укрепването на административния и експертния капацитет за планиране, наблюдение и координиране на ОПР в партньорство с бизнеса и НПО са от съществено значение за реализирането на политиката за регионално развитие на територията на Община Стара Загора и за привличането на безвъзмездни средства от източници, алтернативни на общинския бюджет;
- ✓ Съгласно чл. 13 ал. 1 т. 7 на ЗРР следва да се приеме програма за реализация на общинския план за развитие, с която се конкретизират проектите за неговото изпълнение, съответните финансови ресурси и звената за изпълнение на проектите, а индикативната финансова таблица да е във връзка/ да корелира с общинския бюджет.

Община Стара Загора

Приложения: